

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการปฏิบัติ
หน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม*

THE RELATIONSHIP BETWEEN GHARAVASADHAMMA AND
EFFICIENCY OF STAFF PERFORMANCE OF SUBDISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, KANTHARAWICHAH DISTRICT,
MAHASARAKHAM PROVINCE

บุญมี นามพุธา

Boonmee Namputha

ปชาบดี แยมสุนทร

Phatcharee Chamnansil

ปัญญา คล้ายเดช

Panya Klaydesh

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Email: boonmee1234@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัยจังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย 4) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอกันทร

* Received 15 February 2022; Revised 27 February 2022; Accepted 21 March 2022

วิจัย จำนวน 187 ฉบับสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติตนตามหลักฆราวาสธรรมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่าการปฏิบัติตนตามหลักฆราวาสธรรมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับต่ำ ($r=.263$) 4) แนวทางการพัฒนา คือ องค์กรควรจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะและองค์ความรู้ใหม่ให้เหมาะสมกับบุคลากรและสถานการณ์เช่น โครงการอบรมธรรมะ โครงการฝึกอบรมเมื่อมีมิถุน ระเบียบใหม่ เป็นต้น บุคลากรควรมีความอดทนอดกลั้น ไม่ท้อแท้ เมื่อประสบปัญหาในการปฏิบัติ มีความเอื้อเฟื้อ เพื่อแผ้ว ชื่อสัตย์จริงใจ ทั้งต่อองค์กรและสังคม

คำสำคัญ: ฆราวาสธรรม, ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่

Abstract

The objective of this research aims 1) to study a behave according virtues for lay people of personnel Subdistrict Administrative Organization the Kantharawichai District 2) to study efficiency duties of personnel Subdistrict Administrative Organization the Kantharawichai District 3) to study the relationship between the virtues for lay people and efficiency duties of personnel Subdistrict Administrative Organization the Kantharawichai District 4) to study development with efficiency duties of personnel Subdistrict Administrative Organization the Kantharawichai District. The quantitative research, researchers used questionnaires by using a questionnaire. The questionnaires to sample is a personnel Subdistrict Administrative

Organization the Kantharawichai District, Maha Sarakham Province the number 187 edition. Statistics used were Frequency, Percentage, Average (Mean), Standard Deviation and the Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The results showed that : 1) A behave according virtues for lay people of personnel subdistrict administrative organization the Kantharawichai district. Were at the highest level. 2) The efficiency of duty of personnel, overall in the high. 3) Correlation analysis showed that behave according virtues for lay people is a relationship to the efficiency of duty of personnel statistical significance is 0.01, according to the hypothesis. By positive correlation coefficient was low ($r = .263$). 4) The development of the organization should be a training for to strengthen the skills and knowledge news to the appropriate with a personel and circumstances. such as the project Dhamma training, Project training on the new rules etc.. People should have patience, tolerance, not discouraged, when facing problems in practice, there leniency, honesty. Both the organization and society.

Keywords: Virtues for Lay People, Effectiveness

บทนำ

การปกครองท้องถิ่น (Local Government) ถือว่าเป็นหัวใจและเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพราะเป็นองค์กรที่กระจายอำนาจการปกครองให้กับประชาชนอย่างแท้จริงและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองการบริหารการตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงานท้องถิ่นของตนตามวิถีทางประชาธิปไตยให้เป็นไปในทิศทางที่ตนปรารถนาอันเป็นสิทธิโดยชอบธรรมตามรัฐธรรมนูญ อีกทั้งยังเป็นการยอมรับในคุณค่าศักดิ์ศรีและความสำคัญของประชาชนในท้องถิ่นให้รู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียในการบริหารที่ตนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งการควบคุมการตรวจสอบและการถอดถอนเป็นต้นให้เกิดความรับผิดชอบเกิดความหวงแหนและปกป้องผลประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยและเป็นกลไกในการดำเนินงานเพื่อประโยชน์

ส่วนรวมร่วมกันของประชาชนในท้องถิ่นอันจะนำมาซึ่งความเลื่อมใสศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยในที่สุด องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2547 มีฐานะเป็นนิติบุคคลโดยมีเจตนารมณ์เพื่อกระจายอำนาจการปกครองการบริหาร และการตัดสินใจของรัฐบาลส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไปสู่ประชาชนในพื้นที่ระดับตำบลเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้ได้แก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของตนเองโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมทางด้านการปกครองการบริหารที่เรียกว่าการปกครองตนเอง (Local Self Government) ตามระบอบประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดคือมีสมาชิกสภาและผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในตำบลมีการบริหารงานโดยให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาแนะนำตัดสินใจกำหนดทิศทางและวางแผนพัฒนาตำบลกำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลการบริหารงานก็ย่อมสามารถที่จะแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นระดับตำบลตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลให้ประชาชนในตำบลมีความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาต่อองค์การบริหารส่วนตำบลของตนและเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นที่จะก้าวและพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลมีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบล การจัดทำร่างข้อบัญญัติและข้อบังคับตำบล การประชุมสภา การจัดทำระเบียบสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้าง พนักงานจ้าง การเลือกตั้ง งานเกี่ยวกับกฎหมายและคดี การประณีประนอม ข้อพิพาทต่างๆ งานส่งเสริมการเกษตร การท่องเที่ยว การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การให้คำปรึกษาใน หน้าที่และความรับผิดชอบการ ปกครองบังคับบัญชา พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้าง พนักงานจ้าง การบริหารงานบุคคล ขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด การดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาตต่างๆ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามนโยบายแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการ ขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตามองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นส่วนหนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย มีบทบาท ภาระหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) (โกวิทย์ พวงงาม, 2552) ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานจะมีผลต่อสภาพสังคมนั้นๆ จากการศึกษาพบว่าในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลประสบปัญหาหลายประการ เช่น เจ้าหน้าที่ไม่มีจรรยาบรรณปฏิบัติงาน คุณธรรม

จริยธรรมน้อย ไม่มีการพัฒนาตัวเอง เกิดอคติในหน่วยงาน ไม่รอบคอบในการปฏิบัติงาน ไม่มีความเสมอภาคในการให้บริการ ใช้ทรัพย์สินของหน่วยงานอย่างสิ้นเปลือง ไม่มีความรับผิดชอบ ในหน้าที่ของตนเอง เห็นแก่ตัวไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การทำงานไม่มีความต่อเนื่อง และประสิทธิภาพในการทำงานน้อย บุคลากรการบริหารส่วนตำบลยังขาดความเข้าใจในบทบาทอำนาจและหน้าที่รวมถึงการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่นั้นๆว่าจะดำเนินการอย่างไร หรือกล่าวได้ว่ายังขาดทักษะในการปฏิบัติตามหน้าที่ขาดคู่มือที่จะแนะนำการทำงานตามอำนาจหน้าที่ที่เป็นรูปธรรมเข้าใจง่ายและปฏิบัติได้ปฏิบัติงานตามใจตัวเองและพวกพ้องไม่ยึดกฎระเบียบและข้อบังคับซึ่งแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติงานที่ยังไม่มีประสิทธิภาพยังคงต้องปรับปรุงแก้ไข

หลักธรรมในพระพุทธศาสนาถือได้ว่าสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะสอนให้คนมีความเสมอภาคและเสรีภาพไม่ได้บังคับให้เชื่อสอนให้คนใช้เหตุผลสอนให้สังคมเกิดความสามัคคีกันและรวมกลุ่มสอนให้คนประพฤติดีมีศีลธรรมหลักขรรยาวาสธรรม 4 เป็นคุณสมบัติของผู้ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต เป็นธรรมที่สร้างความซื่อสัตย์สุจริต ผิดคน ช่มใจ ยับยั้งตนไม่ให้หลงไปทำผิด อดทนต่ออุปสรรคและปัญหาต่างๆและเสียสละแก่ส่วนรวมจึงต้องการนำหลักขรรยาวาสธรรม 4 มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัยเพื่อจะช่วยให้การปฏิบัติประสบผลสำเร็จเสริมสร้างความมั่นคงของการพัฒนาท้องถิ่นจูงใจให้คนมาร่วมกันทำกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นยังนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นในอนาคตเป็นหลักในการแก้ไข ปัญหาการพัฒนาท้องถิ่นโดยมติของส่วนรวมและเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในท้องถิ่น โดยเฉพาะนักการเมืองท้องถิ่นให้มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและใส่ใจต่อปัญหาของท้องถิ่น เป็นพลังในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันและประพฤติมิชอบของนักการเมืองท้องถิ่น

การปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จผลที่พึงประสงค์นั้น นอกจากจะอาศัยความรู้ความสามารถ ในทางวิชาการแล้ว ผู้บริหารควรตระหนักถึงความสำคัญของแผนยุทธวิธี โดยอาศัย ความสามารถและคุณธรรม (พระปลัดเกษงา มหาบุญโญ (ผาทอง), 2559) อันเป็นรากฐานทาง จิตใจที่ดี คือความหนักแน่น มั่นคงในสุจริตธรรมและความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้จนสำเร็จ ทั้งต้องมีกุศโลบายหรือวิธีการอันแยบคายในการปฏิบัติงาน ประกอบพร้อมกันด้วยจึงจะ สมฤทธิ์ผลที่แน่นอน และบังเกิดประโยชน์อันยั่งยืนทั้งแก่ตนเองและแผ่นดิน

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาธรรมต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอกันทรวิชัย เพื่อที่จะนำไปสู่การบูรณาการและสร้างแนวทางพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองสงบร่มเย็นเป็นสุขในสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักธรรมาธรรมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรตามหลักธรรมาธรรมกับขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม” ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **ประชากร** ได้แก่ บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขต อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 350 คน (ข้อมูลสถิติ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย ประจำปีงบประมาณ, 2559)

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ แบบสอบถาม

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล**

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักทางวิชาการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยามและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 การหาความแม่นยำ (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นไป เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาของ คำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้หรือไม่ และนำมาแก้ไขปรับปรุง เพื่อดำเนินการขั้นต่อไป

3.1 การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำการ ทดสอบก่อนเก็บข้อมูลจริง (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะศึกษา จำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วย วิธีการหาค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) โดยการหาค่า สัมประสิทธิ์คอนบาคอัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficients) ผลการทดสอบพบว่า มีค่า ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.85 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทาง สังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

4.1 ใช้สถิติจำนวน (Frequency) และร้อยละ (Percentage) อธิบายปัจจัยส่วน บุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

4.2 ใช้สถิติวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อธิบายข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ 4 กับประสิทธิภาพการบริหารานบุคคลของ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

4.3 การวัดค่าตัวแปร ประกอบด้วย การปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดย คำตอบเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) สร้างคำตอบตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) มี คำตอบให้เลือก 5 ระดับ

4.4 การวัดค่าตัวแปร ประกอบด้วย ประสิทธิภาพการบริหารานบุคคลขององค์กร บริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยคำตอบเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) สร้างคำตอบตาม แนวของลิเคิร์ต (Likert) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

4.5 การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) หรือค่า r เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรที่สนใจ และ การพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ด้วยการ วิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression

Analysis) เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ 4 กับประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างหลักขรวาธรรมกับการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม” ผู้วิจัยพบประเด็นของผลการวิจัยที่สามารถนำมาเสนอเพื่อทำการสรุปผลการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตนตามหลักขรวาธรรมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า วิจัยการปฏิบัติตนตามหลักขรวาธรรมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดมาก ($\bar{X} = 4.58$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และมาก 2 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักสัจจะ ($\bar{X} = 4.84$) หลักมละ ($\bar{X} = 4.64$) หลักขันติ ($\bar{X} = 4.47$) หลักจาคะ ($\bar{X} = 4.36$) และ ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาข้อข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 14 ข้อ อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือบุคลากรต้องนำเสนอผลงานของตนอย่างซื่อตรง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต บริการประชาชนด้วยความยินดีและความเต็มใจ รวมถึงการต้องมีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ควรชี้แจง แนะนำ การปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอนแก่ผู้มาใช้บริการ เอาใจใส่ทุกคนในองค์กร บุคลากรจำเป็นต้องประพฤติอยู่ในกฎระเบียบ ข้อบังคับก็ได้ ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างรอบคอบ สมเหตุสมผล เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

3. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักขราวาธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตนตามหลักขราวาธรรม มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับต่ำ ($r=.263$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การปฏิบัติตนตามหลักทมะ และด้านสัจจะ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=.416$) และระดับต่ำ ($r=.236$) ตามลำดับ ส่วนการปฏิบัติตนตามหลักขันติและหลักจาคะ ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัยจังหวัดมหาสารคาม จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

ผู้วิจัยสามารถนำเสนอการอภิปรายประกอบแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตนตามหลักขราวาธรรมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

การปฏิบัติตนตามหลักขราวาธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ หลักสัจจะ หลักทมะ ระดับมาก คือ หลักขันติ หลักจาคะ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมหมาย รัตตัญญู เรื่อง ศึกษาความพึงพอใจการปฏิบัติงานของข้าราชการและลูกจ้างในกรมชลประทานตามหลักขราวาธรรม 4 พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสัจจะ ด้านทมะ ด้านขันติและด้านจาคะ ตามลำดับ ด้านสัจจะ คือ เจ้าหน้าที่ต้องมีความซื่อสัตย์ต่อกันความจริงใจ พูดจริงทำจริง ความเชื่อถือ และการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ด้านทมะ คือ การรู้จักข่มใจตนเอง การยอมรับความคิดเห็นและให้ความสำคัญผู้อื่นความ กระตือรือร้นในการหาความรู้เพิ่มเติม การรับฟังคำตำหนิและพร้อมที่จะแก้ไข และ การหมั่น แสวงหาความรู้ อยู่เป็นนิจ ด้านขันติ คือ ความอดทนการดำหนิตีเตียน ความขยันในการ ทำงาน ความตรงต่อเวลา การยอมรับการเปลี่ยนแปลง และการปฏิบัติ และการปฏิบัติงานอยู่เหมาะสม และด้าน

จากะ ได้แก่ การเสียสละมุ่งมั่นทำหน้าที่ได้ทำงานเป็นทีม การเสียสละ เวลาพักผ่อนทำงานให้สำเร็จ การช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานทำงานทันเวลา และความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม (สมหมาย รัตตัญญู, 2552)

2. ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายผลได้ว่า บุคลากรรับผิดชอบในผลงานของตนเอง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ให้บริการประชาชนด้วยความยินดีและความเต็มใจ รวมถึงตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความรู้ความสามารถ มีการชี้แจง แนะนำ การปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอนแก่ผู้มาใช้บริการ เอาใจใส่ทุกคนในองค์กร และประพฤติอยู่ในกฎระเบียบ ข้อบังคับ ปฏิบัติหน้าที่อย่างรอบคอบ สมเหตุสมผล เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิพาวดี เมฆสุวรรณ กล่าวไว้ว่า ประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่วัดได้หลายมิติ ตามแต่วัตถุประสงค์ที่ต้องการพิจารณา ได้แก่ ประสิทธิภาพในมิติของกระบวนการบริหาร (Process) ได้แก่การทำงานที่ได้มาตรฐาน รวดเร็ว ถูกต้อง และใช้เทคนิคที่สะดวกขึ้นกว่าเดิม หรือ ประสิทธิภาพในมิติของผลผลิตและผลลัพธ์ คือการทำงานที่มีคุณภาพเกิดประโยชน์ต่อสังคม ทันเวลาผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกที่ดีต่อการทำงานและให้บริการเป็นที่พอใจของลูกค้า หรือผู้มารับบริการ การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

3. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักขรวาธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตนตามหลักขรวาธรรม มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับต่ำ อภิปรายผลได้ว่า บุคคลากรที่ประพฤติปฏิบัติตนอย่างเต็มความรู้ความสามารถเป็นคุณสมบัติ รู้จักควบคุมอารมณ์ในการดำเนินชีวิต ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ทั้งต่อประชาชนและต่อชุมชน มีความสัมพันธ์ต่ำกับ

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอาจเนื่องมาจากการดำเนินชีวิตในประจำวันของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันกับการปฏิบัติหน้าที่ และบุคคลกรนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้น้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด สัจญา สัจญาวิวัฒน์ กล่าวถึง ประสิทธิภาพเป็นการวัดผลการทำงานขององค์กร ว่าทำงานได้ปริมาณมากน้อยแค่ไหน คุณภาพงานดีมากน้อยแค่ไหน ใช้เงินใช้เวลา ใช้แรงงานไปมากน้อยแค่ไหน เป็นผลดีต่อผู้รับบริการมากน้อยแค่ไหน โดยรวมความมีประสิทธิภาพจึง หมายถึง การทำงานให้ได้ปริมาณและคุณภาพมาก องค์กรมีความสมัครสมานสามัคคี มีสันติภาพและความสุขร่วมกันเป็นผลดีต่อส่วนรวมและผู้รับบริการแต่ใช้เวลาแรงงานและงบประมาณน้อย (สัจญา สัจญาวิวัฒน์, 2544)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1 องค์กรควรมีนโยบายการนำหลักธรรมาธรรม 4 มาใช้กับบริหารงานและพัฒนาองค์กรให้เป็นระบบ
- 1.2 องค์กรควรที่จะมีนโยบายการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต่างๆ เพื่อมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน
- 1.3 องค์กรมีนโยบายเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้กับบุคลากร
- 1.4 องค์กรควรจัดให้มีคณะกรรมการประเมินผลประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
- 1.5 องค์กรควรมีการกิจกรรมระหว่างบุคลากรกับชุมชนเพื่อสานความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- 2.1 บุคลากรควรนำหลักธรรมาธรรม 4 และหลักธรรมอื่นๆมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งต่อองค์กรและตนเอง
- 2.2 บุคลากรควรสร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาตนเองในปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในเกิดขึ้นกับองค์กรและเป็นการบริการประชาชนให้ดีที่สุด
- 2.3 บุคลากรควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ สุจริต และเป็นที่ยังตรงทั้งต่อองค์กรและชุมชน

2.4 บุคลากรควรในความร่วมมือในกิจกรรมการสร้างความสามัคคีภายในองค์กร และชุมชนในกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมปลูกป่ารักษสิ่งแวดล้อม กิจกรรมปันทั้ง อำเภอ เป็นต้น

2.5 เมื่อเกิดความขัดแย้งเกิดขึ้นควรรีบปรับความเข้าใจเพื่อไม่สร้างปัญหาให้เกิดขึ้น ในองค์กร

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาการนำหลักพุทธธรรมอื่นๆ เช่น สาราณียธรรม พรหมวิหาร 4 สังคห วัตถุ 4 มาบูรณาการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

3.2 ควรศึกษาวิจัยกระบวนการสร้างแรงจูงใจนำหลักธรรมมาพัฒนาประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติหน้าที่

3.3 ควรศึกษาวิจัยความพึงพอใจของประชาชนกับการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

3.4 ควรศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงาน

3.5 ควรศึกษาแบบเจาะลึกเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพหรือ ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

โกวิท พวงงาม. (2552). การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมติใหม่ในอนาคต.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน.

ข้อมูลสถิติ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย ประจำปีงบประมาณ

2558 สํารวจเมื่อ 5 เมษายน 2559.

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ. การส่งเสริมประสิทธิภาพในส่วนราชการ. (2538). กรุงเทพมหานคร :

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

พระปลัดเกษฎา มหาปัญญา (ผาทอง). (2559). ยุทธศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตยและ

กระบวนการประชาธิปไตยภายใต้กระบวนการทัศน์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา. วารสาร

ธรรมทรรศน์. 16(2), 268-269.

สมหมาย รัตตัญญู. (2552). ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการและลูกจ้างใน
กรมชลประทานตามหลักธรรมาภิบาล 4. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2544). ทฤษฎีองค์การประสิทธิภาพ. รวมบทความสังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.